

Gymnázium Přírodní škola, z.ú.

Prusíkova 2577/16, 155 00 Praha 5, IČ: 25107500
sekretariat@prirodniskola.cz, www.prirodniskola.cz

Mapování nálad a zkušeností s dopady války na Ukrajině na Frýdecko-Místecku

Výzkumná zpráva

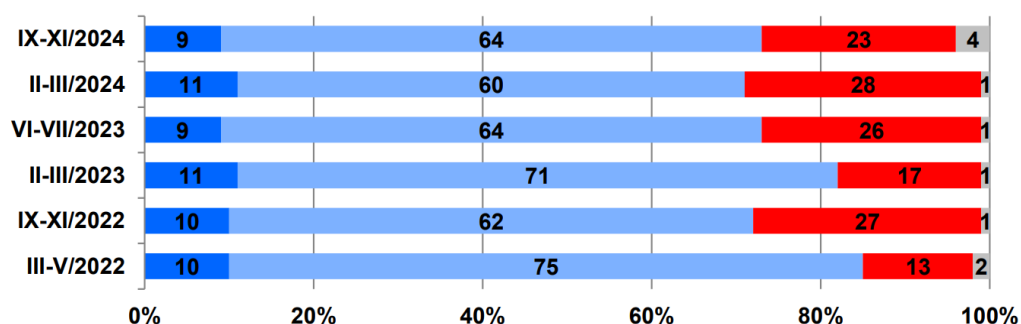
Kolektiv autorů a autorek Gymnázia Přírodní škola, z.ú., a Základní školy Do Života, s.r.o.

pracovní neúplná verze 6/2025

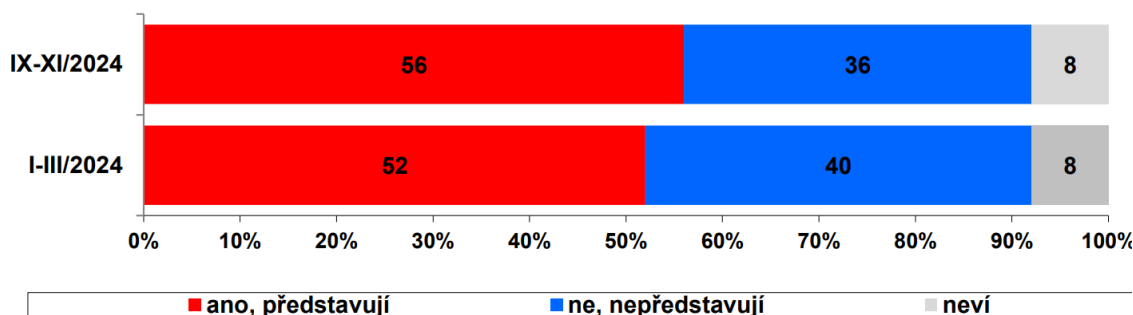
Kontext výzkumu

Základním východiskem pro výzkum byla [tisková zpráva](#) Sociologický ústav AV ČR z období 12. 9.–28. 11. 2024. Tato zpráva popisuje aktuální stav přijímání Ukrajinců a jejich dlouhodobého pobytu v ČR českými občany. Ze zprávy jsme například zjistili, že 64 % lidí je pro dočasné přijetí s následným návratem do Ukrajiny, jakmile to bude možné, nebo že více než polovina (51) % Čechů si myslí, že se daří začleňovat ukrajinské uprchlíky do naší společnosti, zatímco 30 % je považuje za problém v místě svého bydliště. Na základě tohoto a dalších podobných výzkumů jsme se rozhodli provést dotazníkové šetření na Frýdecko-Místecku, které se zaměří na odlišné otázky, které nebudou explicitně spojovat válku na Ukrajině s tématem “uprchlíků” a potenciálních “problémů” jejich soužití.

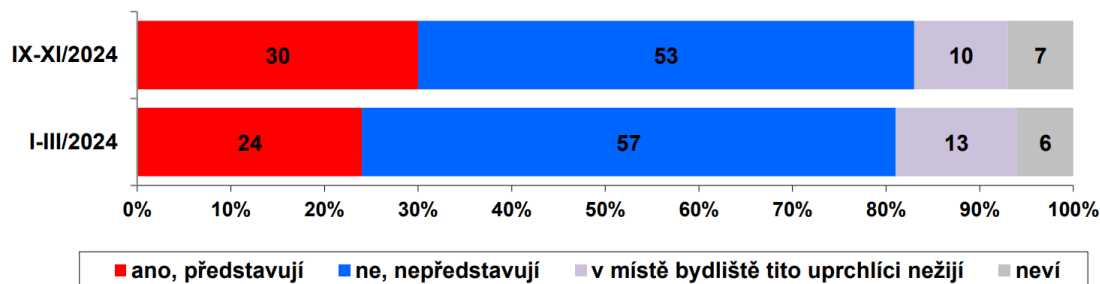
Graf 3: Postoj k přijetí uprchlíků z Ukrajiny² (%)

Graf 6: Představují nebo nepředstavují uprchlíci z Ukrajiny problém v celé ČR (%)⁵

Graf 7: Představují nebo nepředstavují uprchlíci z Ukrajiny problém v místě bydliště (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Cíl výzkumu

Cílem výzkumu bylo zmapovat postoje a prožívání obyvatel Frýdecko-Místecka vůči dopadům války na Ukrajině, zejména v otázkách osobních zkušeností, změn mezilidských vztahů a ochoty pomoci, a dále přispět k veřejné reflexi tématu dopadů války prostřednictvím dokumentárního filmu. Motivací našeho výzkumu byl vstupní předpoklad, že zájem o téma války a podpory Ukrajiny společnost ve větší míře unavuje a současně polarizuje. Důvodem ke zpracování v dané lokaci bylo umístění poblíž hranice se Slovenskem. Specifikem lokality, Frýdecko-Místecko je také podíl 0,84 Ukrajince na 100 Čechů, zatímco český průměr je 3,32.¹ Ve výzkumné oblasti se nachází konferenční centrum Malenovice a také detenční centrum ve Vyšních Lhotách, což mohlo mít podle našich předpokladů vliv na odpovědi ve kvantitativní části dotazníkové šetření.

Metodologie

K mapování nálad a zkušeností s dopady války na Ukrajině jsme si jako metodu vybrali dotazníkové šetření a hloubkové rozhovory, tedy smíšený kvantitativní a kvalitativní přístup, uzpůsobený podmínkám výuky na základní, respektive střední škole.

Výzkum probíhal ve dnech 9.-16. června 2025. Dotazníky jsme získávali ve Frýdlantu nad Ostravicí a Vyšních Lhotách. Respondenty jsme oslovili a vedli s nimi rozhovor o délce něco kolem 5-10 minut a ptali se jich na šest předpřipravených otázek (Viz. stránka 4). Díky tomu jsme získávali data o zdejších názorech ohledně ruské invaze na Ukrajině. Počet vyplněných dotazníků je ovšem příliš nízký na to, abychom z něho mohli vynést reprezentativní závěry.

Většina otázek byla otevřená. Zpracování dat probíhalo otevřeným kódováním a následnou kategorizací a zpracováním do grafů (viz dále).

Hloubkové rozhovory jsme vedli s dobrovolníky, novinářkou, učiteli a psychology/psychoterapeuty. Jmenovitě jsou to novinářka Tereza Povolná, ředitel průmyslové školy Martin Tobiáš, učitel občanské výchovy Dan Guňka, učitel a psychoterapeut Roman Göttlicher, psycholožka Marie Kubiczková, dobrovolnice Ilona Urbanová, dobrovolnice a

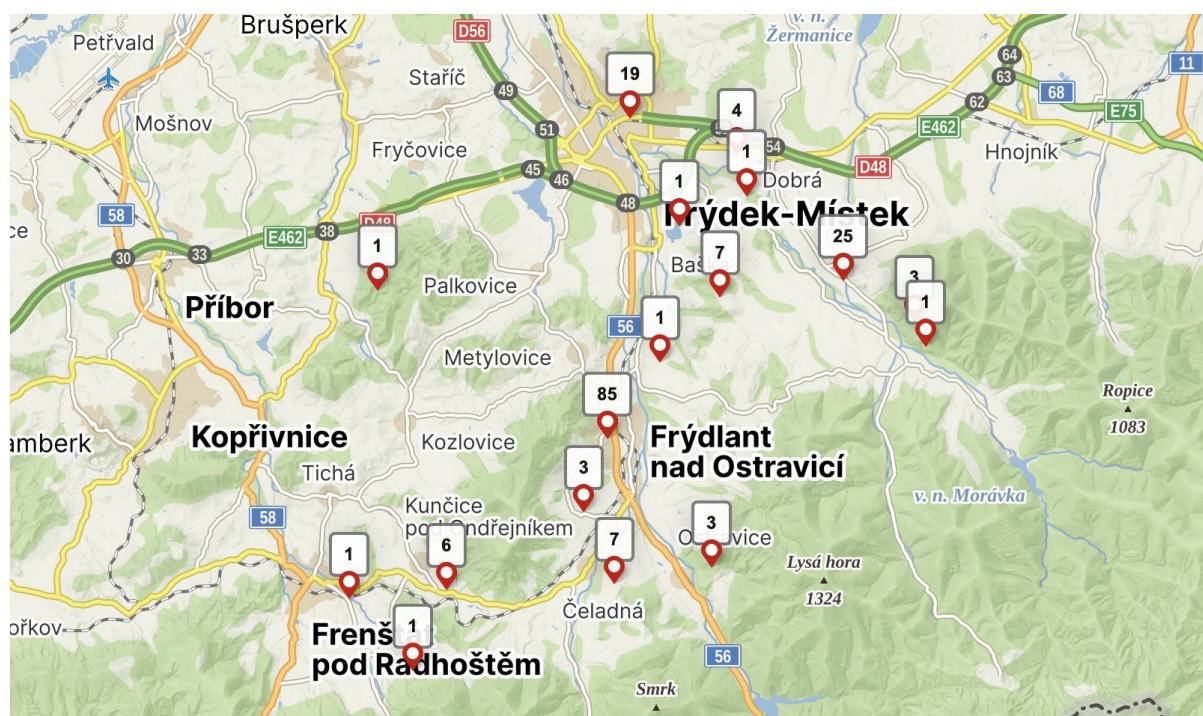
¹ <https://migracnikonsorcium.cz/cs/data-statistiky-a-analyzy/uprchlici-z-ukrajiny-v-datech/#uprchlici-cr-pocty>

recepční Marcela, dobrovolník Radek Mamula, Bogdan Láh, majitel chaty Prašivá Martin Stiller nebo bankérka Martina Sečkář. Kvalitativní rozhovor vždy vedl jeden moderátor a u jednoho případu i jeden doplňovací moderátor, kde bylo pět lidí, kteří byli dotazováni. Respondentů jsme se ptali na stejné otázky jako na otázky pro kvantitativní respondenty, a poté jsme se jich také ptali na otázky, které jsme si připravovali pouze pro ně. Vybrané úryvky z rozhovorů přikládáme v Příloze 1 této zprávy.

Výsledky a statistické údaje z kvantitativních dotazníků

Demografické údaje

Místo: Bydliště - 85 lidí Frýdlant nad Ostravicí, 19 Ostrava, 5 Havířov, 19 Frýdek-Místek, 7 Janovice, 25 Vyšní Lhoty, 6 Kunčice, 7 Čeladná, 3 Pstruží, 4 Dobrá, 3 Ostravice, 23 lidí okolí, Raškovice 3, Bohumín 1

Pohlaví: 110 žen, 86 mužů, 10 respondentů nechtělo uvádět pohlaví.

Věkový medián je 43 let a průměrný věk je přibližně 41,2 roku.

Věkové zastoupení ve skupinách je následující:

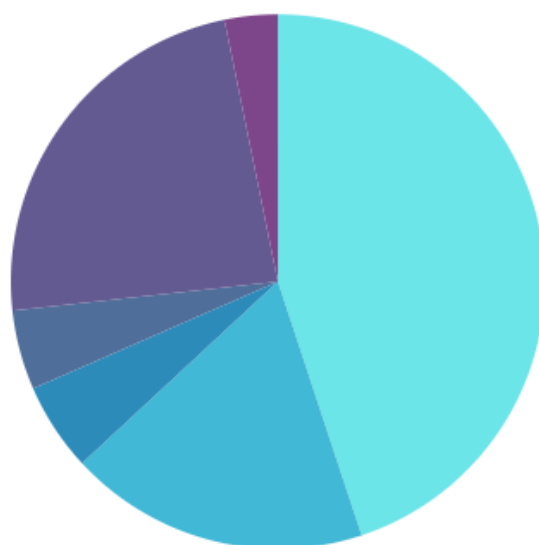
- do 19 let: 51 osob
- 20–29 let: 11 osob
- 30–44 let: 47 osob
- 45–59 let: 53 osob

- 60+ let: 42 osob

Povolání

Student/ka - 50, Důchodce - 30, Prodavač/ka - 14, Podnikatel/ka - 7, Učitel/ka - 6,
Administrativa - 4

1. Jak jste reagovali bezprostředně po tom, co Rusko vpadlo na území Ukrajiny v únoru 2022?

187 odpovědí

Šok/bezmoc (nevěřili, nečekali, strašné, hrozné) (30.7 %) (82 respondentů)

Neutralita/Nezájem (15 %) (40 respondentů)

Strach (obava, nervozita) (15.7 %) (42 respondentů)

Odmítnutí (nesouhlas, nelíbí, zloba, nadávky) (16.1 %) (43 respondentů)

Zmatení (nejistota, neví, co si myslet) (2.6 %) (7 respondentů)

Podpora Ukrajiny (1.1 %) (3 respondentů)

Lítost (smutek) (7.1 %) (19 respondentů)

Podpora Ruska (1.9 %) (5 respondentů)

Pomoc (humanitární pomoc, dotace, finanční podpora) (1.9 %) (5 respondentů)

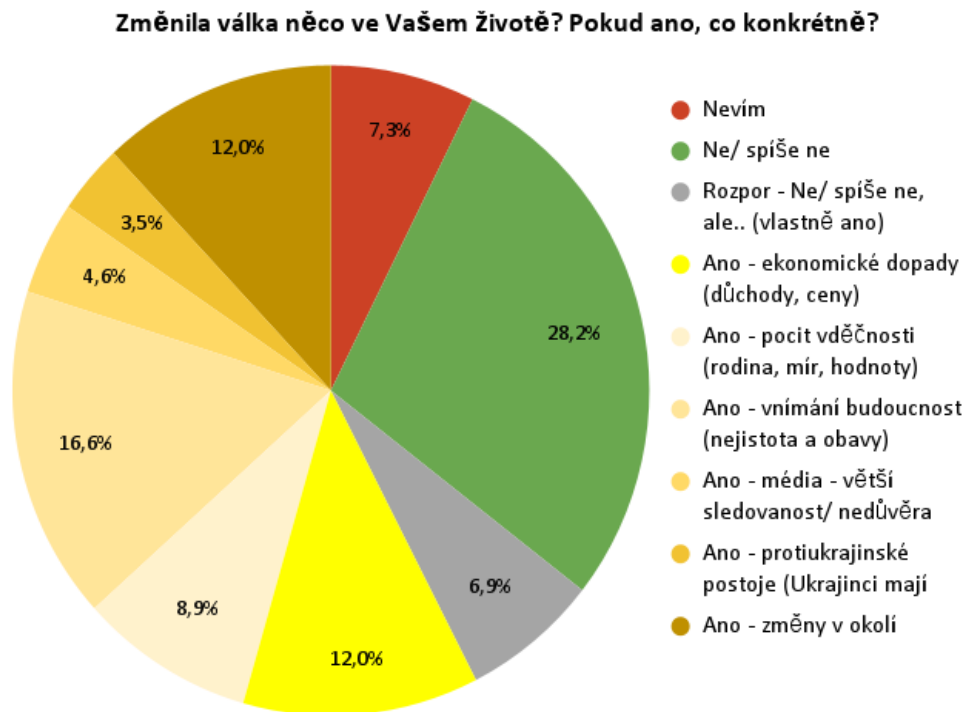
Zájem (sledování médií, zájem o to co se děje) (2.6 %) (7 respondentů)

Očekávání (3.7 %) - (10 respondentů)

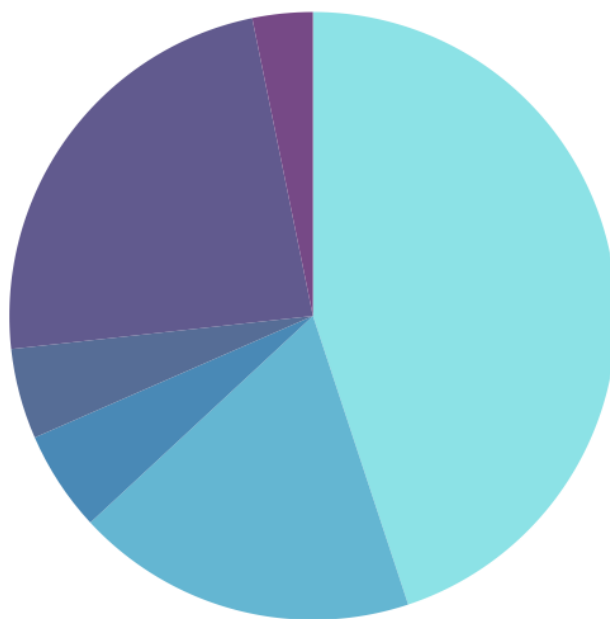
Vzpomínka na "Rusáky" (1968, SSSR) (1.5 %) (4 respondentů)

2. Změnila válka něco ve Vašem životě? Pokud ano, co konkrétně? (259 odpovědí)

(například změnilo vás to také jako člověka v osobní rovině, ve vašich názorech nebo prožívání?)

3. Jaká událost nebo zážitek výrazně ovlivnily vaše prožívání událostí na Ukrajině?

187 odpovědí

Ne (44.9 %) (84 respondentů)

Potkání uprchlíků - soucit, lítost (18.2 %) (34 respondentů)

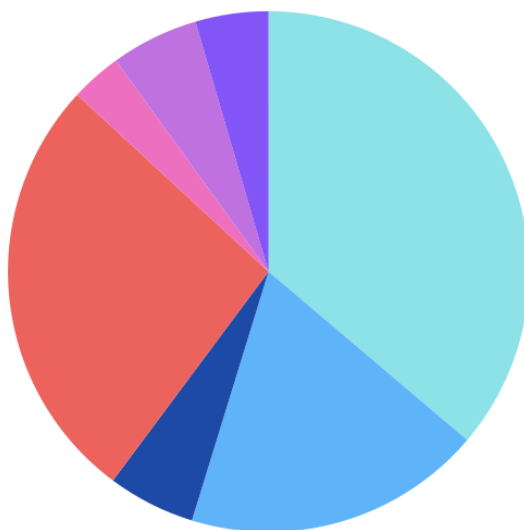
Potkání uprchlíků - kritika jejich chování (5.3 %) (10 respondentů)

Osobní angažovanost (4.8 %) (9 respondentů)

Média - válečné zločiny (23.5 %) (44 respondentů)

Nezařazeno (3.2 %) (6 respondentů)

4. Setkali jste se ve svém okolí s tím, že by konflikt ovlivnil mezilidské vztahy (v rodině, mezi přáteli)?

221 odpovědí

Ne, spíše ne (36.2%) (80 respondentů)

Ano - negativně v blízkém okolí (rodina, přátelé) hádky, rozpory (18.6%) (41 respondentů)

Ano - negativně v blízkém okolí (rodina, přátelé) vyhýbáme se tématu (5.4%) (12 respondentů)

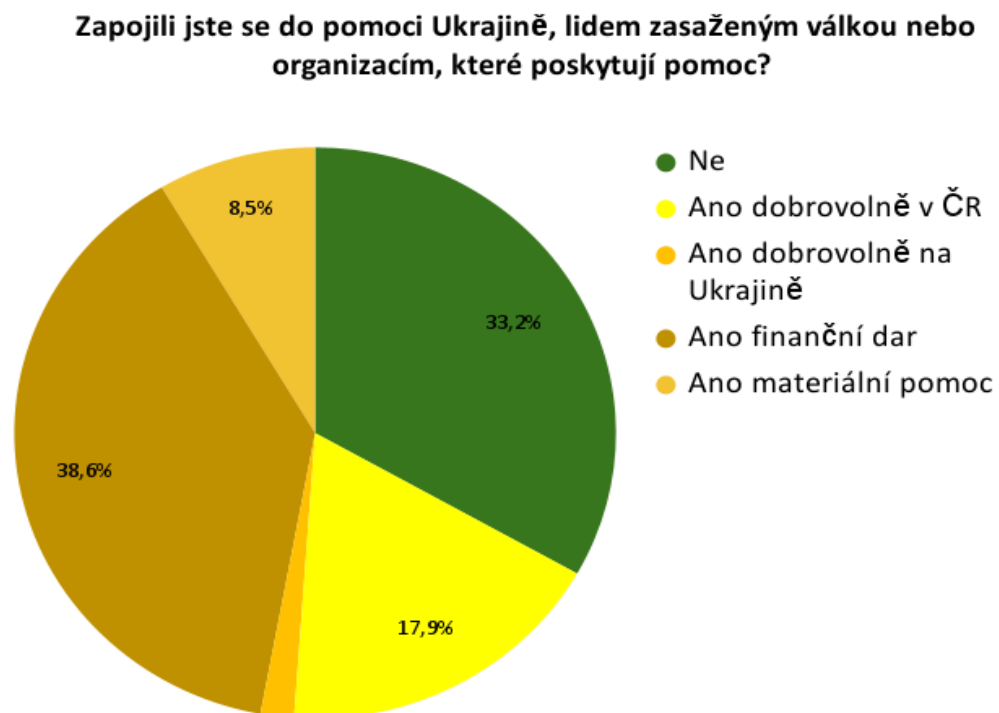
Ano - negativně - polarizace společnosti (26.7%)(59 respondentů)

Ano - pozitivně (3.2%) (7 respondentů)

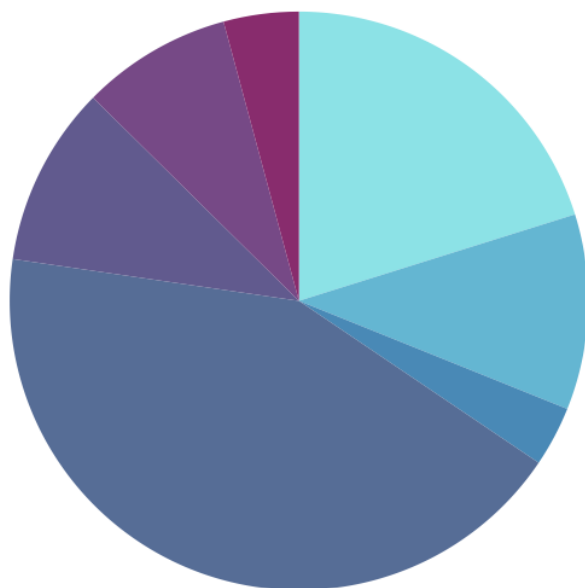
Ano - negativně vůči Ukrajincům (5.4%) (12 respondentů)

Ano (4.5%) (10 respondentů)

5.1 Zapojili jste se do pomoci Ukrajině, lidem zasaženým válkou nebo organizacím, které poskytují pomoc? (223 odpovědí)

5.2 Jaké jste měli důvody k tomu se (ne)zapojit?

172 odpovědí

Ne - Odmítnutí, nezájem (20.2 %) (24 respondentů)

Ne - Pochybnost/Nedostatek informací (10.9 %) (13 respondentů)

Ne - Politický postoj k Ukrajině (3.4 %) (4 respondentů)

Ano - Solidarita, Soucit, Lítost (42.9 %) (51 respondentů)

Ano - Morální uspokojení (karma, dobrý pocit) (10.1 %) (12 respondentů)

Ano - Konformita (dělám to, co ostatní) (8.4 %) (10 respondentů)

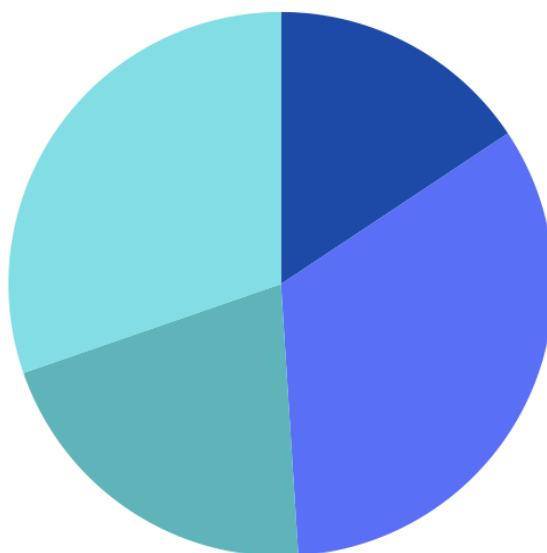
Ano - Osobní zkušenost (4.2 %) (5 respondentů)

6.1 Do jaké míry byste souhlasili s následujícím výrokem?

„Válka na Ukrajině nepřinesla jen problémy, ale i příležitosti něco změnit k lepšímu.“

Více než polovina zcela nesouhlasí s tím, že válka může něco změnit k lepšímu

O něco méně lidí souhlasí s tím, válka může něco přinést k lepšímu

198 odpovědí

<i>Souhlas (15.7 %)</i>	31
<i>Spíše ano (33.3 %)</i>	66
<i>Spíše ne (20.7 %)</i>	41
<i>Nesouhlas (30.3 %)</i>	60

Diskuze

Na základě dat vyslovujeme následující teze:

- Nejčastější reakcí na události z února 2025 byly šok a pocit bezmoci ovlivnit situaci na Ukrajině a její dopady (“nečekali jsme to”, “nevěřili jsme tomu”), doprovázený zpravidla hněvem a odmítnutím toho, co se děje. Každý sedmý současně tvrdí, že ho situace nezajímala. Pouze jednotlivci zmínili historické paralely s okupací Československa v roce 1968 nebo s následným “dočasným” pobytem sovětských vojsk v ČSSR (do roku 1991).
- Dvě třetiny respondentů se zapojila do nějaké formy pomoci Ukrajině, Ukrajincům nebo organizacím, které jim pomáhaly, nejčastěji ve formě finančního daru. Každý sedmý se jako dobrovolník aktivně zapojil do pomoci zde v ČR, na Ukrajině působili výjimečně jen jednotlivci.
- Vnímání událostí na Ukrajině nejvíce ovlivňují média (např. obrazy násilí, válečných zločinů), následované osobní zkušeností s ukrajinskými uprchlíky.
- Běžní občané se neshodnou nad tím, zda válka kromě problémů přinesla i příležitost něco změnit k lepšímu. Těch, kteří tento výrok zcela odmítají, je dvojnásobných počet než těch, kteří s ním souhlasí. Celkový poměr odpovědí je však relativně vyrovnaný.

Omezení výzkumu

Tento výzkum byl proveden na relativně malém vzorku respondentů (N=206). Vzhledem k této skutečnosti nelze považovat získaná data za plně reprezentativní pro širší populaci Frýdecka-Místicka. Z metodologického hlediska je také důležité zmínit, že použité otázky byly formulovány obecně, což mohlo vést k různým interpretacím ze strany respondentů a tím i ke zkreslení odpovědí. Je tedy možné, že některé odpovědi jsme mohli nesprávně vyložit či změnit jejich význam. Tyto skutečnosti je nutné vzít v úvahu při interpretaci výsledků a případném plánování dalšího výzkumu.

Kontaktní údaje: PhDr. Jaroslav Najbert, Ph.D., najbert@prirodniskola.cz

Příloha 1

Střípky z rozhovorů

V rámci výzkumu jsme dělali hloubkové rozhovory s dvanácti lidmi. Neměli jsme kapacitu přepisovat celé nahrávky. Dělali jsme si ale ruční poznámky a některé zajímavé myšlenky jsme se snažili co nejvěrněji přepsat.

Tereza Povolná

Novinářka Seznam Zpráv věnující se politickému dění v ČR. Zároveň byla jednou ze tří protagonistů dokumentu Linie, který přivedl přímé svědectví z Ukrajiny a od lidí, kterých se invaze dotkla nejvíce.

“Všechny útoky se mě osobně týkají od mé návštěvy Ukrajiny. Cítím se spoluzodpovědná za to jim pomoci. (...) Lidé jsou často zmanipulováni, blíží se podzimní volby a strany si s tématem Ukrajiny spojují zisk spousty procent. (...) Paměť společnosti je hodně krátká. I lidé, kteří zažili sovětskou okupaci po roce 1968, jsou schopni situaci na Ukrajině bagatelizovat. Já nedokážu to téma ze svého osobního života izolovat. Když člověk pár nocí spí, vlastně nespí na Ukrajině kvůli poplachům, přijdou vám po návratu problémy tady v České republice malicherné. (...) Sice vám říkám, že válku tady nikdo z nás nezažívá, nelétají nade mnou drony, ale zase se tomu už tři roky věnuji. I to, že si každý den říkám, že jsem v bezpečí, je psychologický dopad války na mě, že to vůbec řeším.”

“Celý svět, Evropa i Američané, by měli Ukrajině více pomáhat. Válka se hodně zlevnila, je to válka dronů. Každý z nás ho může koupit a poslat tam. Až invaze skončí, měli bychom jim pomoci ji zrekonstruovat. Ukrajina si musí rozhodnout, kdy a jak válka skončí. Oni si musí rozhodnout o své budoucnosti. (...) Ale souhlasila bych s ministerstvem zahraničí, že Rusko vede válku i proti nám.”

Martin Tobiáš

Ředitel Střední průmyslové školy, obchodní akademie a jazykové školy ve Frýdku-Místku. V době první vlny uprchlíků z Ukrajiny poskytl svůj byt pro Ukrajince.

“Pátého března v noci přijel autobus prvních 26 lidí a dodnes mě pořád ještě mrazí z toho, co jsem viděl. Byli mezi nimi lidé, kteří přišli o všechno, kterým někoho zabili. Když jsme je ubytovali, jejich první otázka byla - kde můžeme pracovat a kolik vám můžeme zaplatit za ubytování. Důležité bylo se hlavně postarat o ty děti, aby mohly sedět v lavicích, i když nebyly přijaty jako žáci a česky neuměli.”

“Byl jsem zklamáný postojem OSN, že na tu situaci nedokáže mezinárodní společenství reagovat. Rezignace otevírá dvířka dalším státům.”

“Byl jsem několikrát podezříván z toho, že jim v přijímacím řízení dávám přednost před českými dětmi, což je samozřejmě nesmysl. Musel jsem to vysvětlovat českým rodičům.”

Roman Göttlicher

Roman Göttlicher je učitel dějepisu, ZSV a výchovný poradce na Střední průmyslové škole, Obchodní akademii a Jazykové škole ve Frýdku-Místku. Dále působí jako lektor, terapeut, kouč a poradce.

“Více přemýšlím, která témata zařazovat a jak některá témata podávat, aby to pro některé studenty nebylo příliš (psychicky) náročné. ... Mnohem více přemýšlím, jaká témata volím. ... třeba téma Ruska před 20. stoletím jsem nikdy moc neprobíral, a teď jsem se rozhodl, že to budu víc zařazovat.”

Daniel Guňka

Daniel Guňka je učitel dějepisu a společenských věd na gymnáziu Beskydy Mountain Academy ve Frýdlantě nad Ostravicí. Má speciální pedagogický přístup, kterému se říká „Badatelská výuka“. V roce 2022 pomáhal jako dobrovolník s roznášením obědů a pomocí potravinové pomoci pro Ukrajinu.

„V rámci prvních měsíců (válek) jsem trávil hodně času na sociálních sítích, na twitteru, dokonce nějakou dobu na Telegramu. Měl jsem moment, kdy jsem si musel říct “Dost, je toho moc” a vůbec jsem přemýšlel nad tím, proč to dělám. Proč vůbec ty informace tak moc sleduju a jestli to je ještě užitečné, nebo to už přináší spíše něco negativního do mého života”

„Myslíte si, že válka na Ukrajině nepřinesla jen problémy, ale i příležitost něco změnit k lepšímu?“

“To je těžký, jako jo. Já si myslím, že je to pravda. Nejsem si ale jistý, jestli ta cena, která je za to zaplacená, je vůbec srovnatelná s tím, co by to mohlo přinést.

Marie Kubiczková

Marie Kubiczková je klinická psycholožka a psychoterapeutka, která pomáhala v krizovém centru pro uprchlíky v Malenovicích. Pomáhala uprchlíkům naučit se zpracovávat trauma z války a učila je různé metody na odklonění stresu.

“První vlna uprchlíků byla silně traumatizovaná. Vybavuji si ženu, která přišla o manžela, matka o syna. U nás se taková traumata neřeší, nebyla jsem na to zvyklá.”

“Souhlasíte s výrokem, že válka kromě utrpení byla příležitostí i změnit něco k lepšímu? S výrokem plně souhlasím. Jak nás semkl covid, semkla nás i ukrajinská krize. Byla jsem hrdá na to, že jsem Češka.”

“Lidé jsou obecně frustrovaní. To téma je hodně emočně náročné. Sledování konfliktu, který nemá uspokojivé řešení, může tu úzkost a frustraci zvyšovat. Než to prožívat znovu a znovu, chápu, že se od toho tématu lidé odpojí.”

Martin Stiller

Martin Stiller společně s Renčou Stillerem vlastní a provozují chatu Prašivá. V rámci rozhovoru nám říkal mimo jiné o tom, jak situace ovlivnila jeho podnikání.

„Kdyby Rusko překročilo hranice Ukrajiny a Slovenska tak ty západní mocnosti z nás udělají demilitarizované pásmo. Pak už tady nebude bezpečno”

„Vím, že to je normální země, jsou tam normální lidi, a to co se tam teď děje určitě v pořádku není.”

„Pár dní po vypuknutí války jsme do okna Prašivé pověsili relativně velkou ukrajinskou vlajku. Hned se na nás sneslo hodně hejtů. Byla tady jedna postsovětská proruská učitelka. Vyhrožovala nám, že sem nebude chodit a zrušila školní výlet na naši chatu. Říkala, že je jí na zvracení když vidí ten modro žlutý hadr. Poslala nám asi 10-15 fakt hnusných a ostrých e-mailů. Je až úsměvně smutné jak někteří lidé dokážou být takhle zblbnutí.”

Martina Sečkár - bankérka

Martina Sečkár je bankéřkou v České spořitelně a.s. ve Frýdlantu nad Ostravicí. Vyprávěla nám o své osobní zkušenosti s pomáháním uprchlíkům s zajištěním bydlení atd.

„Pochopila jsem, že mají velký strach, protože přišli o své domovy, o blízké. Musí řešit život tam i tady, protože když jsou tady tak to neznámá, že nemají své nemovitosti, maminky, tatínky, babičky, dědečky pořád na Ukrajině.”

“ Pokud by nás potkalo to, co je tam, byli bychom šťastní, kdyby nám nějaká země dala možnosti a příležitosti.”